

Monumentnummer*: 517015

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijkmonument
Inschrijving register* 15 april 2002
Kadaster deel/nr 82732/2

Woonplaats*		Gemeente*		Provincie*			
Haaren		Oisterwijk		Noord-Brabant			
Straat*	Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Rijksweg	5			5076 PB	Haaren		
Rijksweg	7			5076 PB	Haaren		
Rijksweg	3			5076 PB	Haaren		
Kadastrale gemeente*		Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding		Grondperceel	
Haaren		A				2601	
Haaren		A				2040	

Omschrijving**

Inleiding.

Huize "Gerra", VILLA, in 1853 in Traditionele vormen opgetrokken als residentie voor bisschop Johannes Zwijsen (1794-1877) van 's-Hertogenbosch. De naam van de villa is afkomstig van het toenmalige titulair diocees van Zwijsen. Volgens de toen geldende kerkelijke opvattingen mocht de bisschop niet resideren in de plaats van zijn bisschopszetel. Daarom is gekozen voor een locatie aan de zuidzijde van de rijksweg tussen Tilburg en 's-Hertogenbosch, ten noorden van de toenmalige bebouwde kom van Haaren en nabij het in 1837 gebouwde Groot-Seminarie van het bisdom Den Bosch. De villa is eigenlijk een wat groot uitgevallen pastorie. In dit huis is in 1863 een nooit opgehelderde, mislukte aanslag op het leven van Zwijsen gepleegd. In de periode na Zwijsens dood werd het pand door achtereenvolgens de missionarissen van het H. Hart, de witte paters, de broeders van Dongen en de Theresianen gebruikt. Niet lang na de Tweede Wereldoorlog werd huize Gerra het hoofdgebouw van kloostergemeenschap van de ongeschoeide karmelietessen. Naast en tegen het gebouw zijn toen onder leiding van de architect J. Bedaux diverse aanbouwen gerealiseerd waaronder aan de westzijde een uit 1957 daterende kapel. Aan de westzijde bevindt zich tevens een forse liftkoker. Deze en de hiervoor genoemde aanbouwen

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

vallen buiten de van rijkswege geldende bescherming.

Omschrijving.

De grotendeels vrijstaande villa is aan alle zijden door een tuinaanleg omgeven. Het gebouw zelf is deels onderkelderd en heeft een rechthoekige grondslag met tweeënehalve bouwlaag. Het gebouw dat in de breedte drie en in de lengte zes traveeën telt heeft wanden opgetrokken met een handvorm baksteen, gemetseld in kruisverband. Het pand heeft een schilddak met maasgedekte leien met daar bovenop een klein plat dak met vier gemetselde schoorstenen. De onderste bouwlaag is aan de noordzijde uitgevoerd als een soort souterrain en aan de zuidzijde als een zelfstandige bouwlaag; deze is gecementeerd. Dit wordt veroorzaakt door het niveauverschil van de tuin aan de noord- en zuidzijde. Via een bordestrap met een uit circa 1955 daterend hekwerk, bereikt men de op de eerste verdieping gelegen ingang die met cementen pilasters omlijst is en een door voluutvormige consoles gedragen deklijst heeft. Tussen deze consoles is de naam GERRA aangebracht. Vleugelpaneeldeur met origineel handvat en beslag. Alle vensters zijn recht gesloten hebben een hardstenen onderdorpel en worden overtoogd met een hanenkam. Vrijwel alle kozijnen en ramen zijn door aluminium exemplaren vervangen; de kleine roedenverdeling werd hierbij weggelaten. Het pand heeft een eenvoudige goot en een onbewerkt fries. Aan de zuidzijde is in de dakrand een dakkapel met katrol aangebracht. In het dakschild zijn verder nog enkele vensters met klappramen toegevoegd. Aan de zuidoostelijke kant bevindt zich de bouwkundige aansluiting met een in circa 1955 aangebouwd kloostergedeelte van de architect J. Bedaux. Aan de westzijde is er circa 1993 een forse liftkoker aangebouwd. Aan deze zijde bevindt zich tevens de bouwkundige aansluiting naar de in 1957 eveneens door de architect J. Bedaux ontworpen kapel.

Inwendig is het pand grotendeels symmetrisch ingedeeld. Dit geschiedt op elke bouwlaag door een centrale gang die oost-west loopt. In het souterrain bevinden zich aan de noordzijde enkele keldertjes onder troggewelfjes waaronder een zeer uitgebreide wijnkelder met schappen. In het souterrain bevindt zich tevens het keukengedeelte. Op de verdieping is de gang statiger en rijker uitgevoerd met onder andere een marmeren betegeling en stucornamentiek aan de wanden. Aan beide zijden van de gang bevinden zich kamers en suite met aan de noordzijde met stucwerk geornamenteerde plafonds en schouwen. Ook de oorspronkelijke inpanidige raamluiken zijn nog aanwezig. Op de tweede verdieping bevinden zich voornamelijk de verblijven voor de zusters. Enkele van de in oorsprong grotere kamers zijn hiervoor verkleind. De, inmiddels gedeelde, kamer waar in 1863 de mislukte moordaanslag op Zwijzen plaats had bevindt zich aan de zuidelijke zijde. De zolder dient voor recreatie en opslag van goederen.

Waardering.

Huize Gerra is van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorische en architectuurhistorische waarde als bijzondere illustratie van de geestelijke ontwikkeling in Nederland vanaf 1853; met name de relatie met het voormalige Groot-Seminarie van het bisdom Den Bosch; aan het gebouwencomplex zijn de opkomst, bloei en het verval van de priesteropleidingen in Nederland goed af te lezen. Het is een belangrijke representant van de typologische ontwikkeling van de bisschopsresidentie in het algemeen.

Het pand heeft ensemblewaarden vanwege de situering verbonden met de ontwikkeling van het steeds uitgebreide gebouwencomplex van het voormalige Groot-Seminarie en als belangrijk onderdeel van het organisch gegroeide kloostercomplex van de karmelietessen. Het is van belang vanwege de structurele en visuele gaafheid in relatie tot de landschappelijke omgeving en vanwege de hoogwaardige architectonische kwaliteit van de samenstellende onderdelen. Het pand is van belang wegens de architectonische en typologische zeldzaamheid van dergelijke sober uitgevoerde villa's en van het bouwtype bisschopsresidentie.

Hoofdcategorie

Subcategorie

Functie

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Religieuze gebouwen

Kerkelijke dienstwoning

Pastorie(F)